

NYIRI KÖZLÖNY.

Hetilap a társadalmi élet, gazdaszat, ipar és kereskedelem köréből.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagy-Orosi-utca 993-ik sz. a.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől fogad-
tatnak el.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel:
Égész évre 4 frt.
Fél évre 2 " "
Évnyegyedenként 1 "

Hirdetések díja:

Minden 4 hasábos petit-sor vagy ennek térőfoglalata
egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr.
minden beigtatásnál. — Bélyegdíj minden igtatásért
külön 30 ujkr.

Nyilttérben minden háromhasábos sor 20 ujkr.

Előfizetési felhívás

„Nyiri Közlöny“ másodfélvi folyamára.

A midőn ezzel lapunk támogatására hívjuk föl az olvasó közön-
séget, a jövőre nézve szolgáló ígéretek helyett, teljesített kötelesség-
günk öntudatával, lefolyt működésünkre utalunk. Itéljék meg t. olva-
sóink, mennyiben teljesítettük ígéletünket, hogy csakis Szabolcsmegye
érdekeit kívánjuk képviselni.

Tartózkodtunk a legnagyobb következetességgel országos vagy
politikai érdekek vitatásától, vagy oly események közlésétől, melyek
nem kizárólag vidéki érdekek; és ha ezáltal lapunk szerényebb terjed-
elmű és tartalmú is lett, azt hisszük, hogy ép e szerénység válik a
csak vidéki érdekek képviselőjére vállalkozott közlöny előnyére.

Nincs okunk ez irányunkat változtatni. A t. közönség folytono-
san növekedő részvéte irányunk helyessége mellett tanuskodik.

Kérjük az előfizetési pénzeket postai utalvány mellett mielőbb
beküldeni.

Előfizetési ár félévre 2 frt. egy évre 4 ft. Hirdetések olesón szá-
mittatnak.

A „Nyiri Közlöny“ szerk. s kiadó-hivatala.

Szabolcsmegyei muzeum.

Mintegy két éve már, hogy őshirű megyénk értelmesbjei, hazai történelmünk támogatása s megyénk dicső multjának emlékére archaeologiai társulatot alakítottak, s be kell vallanunk, hogy az egylet eddigi működésének eredménye nem felel meg sem a hozzá kötött reményeknek, sem pedig az egylet élén álló lelkes egyének buzgalmának és áldozatkészségének.

Pedig megyénk nem szegény a régiségekben, polgárai fel tudják fogni azok becsét, sőt sokan vannak, kik egy-egy családi ereklyét is átadnának oly intézetnek, melyben ereklyéink hiven őrizve, multunk szép emlékei dicsőítve s az utókornak is intő példának kitéve köz-kincsül tartatnának fenn.

Hány helyen lehetne megyénk területén rendezni ásátásokat, melyek bizonyára dúsan jutalmaznák a fáradságot! Napfényre kerülhet-

nének oly becses tárgyak, melyek, ha még soká késünk, örökre elenyésznek.

Kálló, Kisvárdá, Ny.-Bátor, Szabolcs stb. vidékén gyakran akad a szántóvető egy-egy régi pénzre, s nem tudva értékét, gyermekjáték válik belőle, majd visszatér ismét a föld gyomrába.

Az egykori Haemus római telep a mostani Tokaj vidékén, s innen Szabolcs, Zalkod, Kenézlő, Vencsellő, majd Nyiregyháza s még tovább határokon számos urnát ástak ki, nem is említve, hogy a régi határkövek, melyeket a rómaiak — mondhatni — mindenütt leraktak, népünk tudatlansága s a kőhiány miatt már többnyire felhasználhat-
tak, ma már alig lesznek lelhetőek, pedig mindezek igen érdekes emlékek lennének.

Meggyőződésünk szerint az archaeolog. társulat csak akkor felelhet meg kitűzött céljának, ha egy

megyei muzeum föllállítása képezendi egyik kiváló törekvését, — mert ez lenne képes leginkább az egylet iránt közérdekeltséget ébreszteni.

A megyei muzeumban évenként legalább egy párszor megforduló szegény földműves is megismerhetné, hogy azon régiség, melyet ekéje kivetett, nem gyermekjáték s nem arra való, hogy pár krajezáért el-pazarolja, de határozott értékkel bír és sietnie a talált tárgyat a muzeumba adni, hol az illő áron beváltatván, ezáltal a tudatlanok is kedvet kapnának a régiségek megőrzésére.

Tudjuk hazánk történetéből, hogy Endre és Béla a Tisza és Bodrog összefolyásánál, tehát megyénk területén vívtak döntő csatát, Szabolcson tartotta Szt-László azon híres országgyűlést, melyben a kereszténységet visszaállította, — s mindamellett alig tudunk felmutatni idejökéből egyebet azon pár holdnyi földhányásnál, mely Szabolcson még a vár nevét viseli; pedig hogy e vidéken határozottan ős magyar emlékek fölfedeztetethetnének, azt senki sem vonhatja kétségbe, sőt tudomásunk van, hogy Szabolcson egyik birtokos, ki megyénk régészetét igazán szíven viseli, már egyes középkori emlékeket fel is fedezett.

A nyiregyházi, ibrányi stb. ref. templomok még a husszitákra, megyénk majd minden határában talált Báthory Zsigmond-féle lengyel pénzek, — ennek korára nyujtanak némi adatokat; mindezt csak gyűjteni, erélyesen és tapintatosan nyomozni kellene, s megyénk muzeuma hazánk történetéhez csakúgyan fontos adatokat nyujthatna.

Azt hisszük, így gondolkoztak megyénk azon tisztelőre méltó fiai, kik az egylet alakításánál elsők valának: mi oka tehát, hogy oly csekély eredményt látunk? Sokkal nagyobb elismeréssel vagyunk az illetőknek tudományos érdekeltsége és nagy buzgalma irányában, sem hogy róluk föltennők, hogy már nem oly hévvel karolják fel az eszmét, melyért

síkra szállottak; mi az eredmény csekély voltát inkább abban látjuk, hogy az egylet egyrészt a nyilvánosság eszközeit kellően nem használta föl, másrészt pedig nélküli azon életképes alapot, mely az egész megye közönségének érdekeltségét felkeltene, és ez szerintünk a muzeum lenne.

Mi megyénk dicsőségét látjuk a muzeum felállításában s azt ohajtjuk, hogy Szabolcs megye egész közönsége így érezve, mindent követne el annak felállítás- és pártolásában.

A nélkül, hogy bárkire pressiót gyakorolni, vagy az egylet ügyébe avatkozni akarnánk, közöljük nézetünket.

Hazánk és megyénk legközelebbi dicső multjából birjuk a legbecsesebb emléket a szabolcs megye fiából alakult 48-ik honvéd zászlóalj 1848-ban megkoszorozott zászlóját, meggyőződésünk szerint Szabolcs megye muzeumának ez lehetne első alapja s legdrágább kincse, melynek társaságába egyesek is szívesen áldozandják a megyei ereklyéket. E zászló födetlenül hevert egy ideig a megye levéltárában, ígérje meg a muzeum-egylet, hogy megyénk e büszkeségét hiven őrzendi s meg vagyunk győződve, hogy 48-iki honvédeink nem fogják azt megtagadni.

Mi pedig felkérjük megyénk mindazon tisztelt birtokosait, kik tudomással birának valamely halom vagy bár mely helyről hol ásatásokat tenni s e téren eredményhez jutni lehetne, méltóztatassanak e lapok hasábjain észleletüket nyilvánosságra hozni s így tehetségükhez képest járulni oly szent ügyhöz, mely végeredményben megyénk és közvetve hazánk dicsőségét emelni van hivatva. 33

Szabolcs megye bizottmánya ülés- méből.

Az ezuttal igen népes közgyűlést főispán ur ó méltósága szíves üdvözléssel megnyitván, azon a megye fölvirágzására nagy befolyású örömdetes eseményről értesíti a bizottmányt, miszerint a Nyiregyháza-Csap-Ungvári vasút kiépítése az országgyűlés által elrendeltetett.

Ezen értesítés örömdetes tudomást vétevé, kifejezés adatott azon hálás köszönetnek, melyre ó méltósága emez országos fontossága s különösen e megye közigazgatási fejlődését nagy mérvben előmozdítandó vasut eszméjének fölkarolása és ennek kivitele körül kifejtett fáradhatlan munkássága által e megye közönségét kötelezte.

A közgyűlés egyik tagja által a részvét megköthő hangján elmitetett föl, miként e bizottmány egy érdemes tagja, megyénk egykori főjegyzője és három országgyűlésen át képviselője Erős Lajos, e napokban elhunyt.

Mély és őszinte sajnálkozást ébresztett a közgyűlésben azon férfinak elvesztése, ki mint a közélet buzgó férja az általános

tiszteletet, miut kitűnő polgár s áldozatkész emberbarát a közszerelet, melyet oly széles körben élvezett, méltán kiérdemelte s elhunyt fölött a közgyűlés élénk részvétét jegyzokönyvében jelenti ki.

Az üresedésben levő központi esküdti állomásra az e tárgyban meghallgatott értekezlet ajánlata alapján Patkó Tamás k. i. igató, Csizsár János t. esküdt és Kis Károly kijelöltetvén, Csizsár János lett megválasztva.

A kormányzó alispán időszaki jelentésében tudomásra hozza, miszerint a megye területén a közbátorsági s közegészségi viszonyok kielégítőnek mondhatók, habár az előbbi f. é. apr. 15-én Fazekas István földésznek N-Kálló közelében a harangodi pusztán történt megvilágotlása által zavartatott is. Azonban ezen büntény a központi szolgabíró erélyes működése következtében napfényre hozott s a bűnös, Dancs András, elfogatott s a megye törvényszéke által halálra ítéltetvén, ügye jelenben másodbírói ellátás alatt áll; — fölemlíti miként egy, ezen és a szomszéd megyékben többrendbeli boltfelverést és tolvajlást elkövetett czigányokból állott tolvaj banda Kornis J. csendbízott által üzőbe vétetvén, annak 7 tagja nevezett csendbízott, másik 7 tagja pedig Bereghelye területén s közegei által elfogatott.

Előterjeszti végül, miként az őszi és tavaszi termények állása — a nádudvari járás egyrészesnek kivételével — kielégítőnek mondható s a házipénztár havi javadalmazásából a folyó kiadások fedeztetők.

Előterjesztett a másodalispánok a törvényszéki működés tárgyában beadott jelentése, s ennek kapcsán a törvényszékek egyes tagjainak tevékenységéről, az ítéletlen felegyenezek elítélését gátló akadályokról, végül az árva-pénztár mérlegéről szerkesztett kimutatás.

(A jelentés részleteit alább terjedelmesen ismertetjük; az utolsó vagyis az árva-pénztári kimutatást azonban csak akkor közlendjük, midőn az e tárgyban működő és jelentésük beadására már másod ízben föl-hívott küldöttségek munkálataikat bevégezték, és ezek alapján a számvevő kimerítő kimutatást készíthet, melyre ezuttal határozatilag utasítottak. Szerk.)

A törvényszék és tisztai ügyészség kifejtett működése kielégítőnek találtatván megbízatik az árva-törvényszék; miként az árva-pénztárnok kimerítő jelentését bekívánván, a feltűnő arányban kint levő kamatok s a netán nem kellőleg biztosított kölcsöntökek behajtásáról s általában az árva-pénzek biztosításáról saját hatás körében s lehető gyorsasággal intézkedjék. — Felhivatnak ez alkalommal az árvaügyek rendezésével megbízott küldöttségek, miként a bizottmány előbbi határozatainak végrehajtását sürögösen eszközöljék s árva-pénztárnok utasítatik, miként a feldolgozott küldöttségi munkálatokat az esetleg szükséges további teendők elrendelése végett a megye árvaügyi törvényszékéhez terjessze.

Indítvány folytán, sorrendben kívül felolvasatott a törvényhatóságok rendezése kérdésében véleményadással megbízott küldöttség javaslata.

Határozat. Midőn Szabolcs megye közönsége a jelen törvényhozásnak elintézését fenntartott belkérdekek egyik legfontosabbika, az ideiglenes szerkezeti megyéknek, a parlamenti kormány és népképviselő oszlopaiban nyugó alkotmány keretébe beillesztése kérdésében nézeteit és óhajait kifejezni s a képviselőháznak kérévényezési jogánál fogva felterjeszteni kívánja; teszi ezt a képviselőház törvényhozi bölcsessége iránti teljes bizalommal, és azon czébből, hogy saját véleményével is járuljon a közhangulathoz, melyet a törvényhozó testületnek ösmernie s a törvény alkotásánál — az állami érdekeknek első vonalban szem előtt tartása mellett érvényre emelnie hivatása.

A törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat a képviselőház elé terjesztetett.

E nagy fontosságú javaslat fölötti tanácskozásunkban vezérszövegnek áll elő-

tünk a hazánk alkotmányát lényegesen átalakító 1848. évi t. cz. 26 §. mely szerint:

„az ország minden törvényhatóságainak eddigi törvényes hatósága ezentul is teljes épségben fenntartandó” — és ugyanazon évi 16. t. cz. 1. §., mely rendeli, hogy

„a miniszterium a megyei szervezetnek népképviselői alapján rendezéséről, a legközelebbi országgyűlésnek törvényjavaslatot fog előterjeszteni”.

E megye közönsége azon alapelveket, melyekre a köztörvényhatóságok rendezéséről a m. kir. belügyminiszter által előterjesztett törvényjavaslat fektetett, sem az idézett törvény rendeletével, sem általában az önkormányzat szemlével összeegyeztethetőnek nem találja, mert

a törvényhatósági jogok gyakorlatára hivatott testület megalkotásánál, a népképviselő élvnek érzékeny sémelmére, a vagyonnak kiváltságot biztosít, és

a törvényhatóságok jogkörének megszorításával s a végrehajtó hatalom és képviselője, a főispán jogai kiterjesztésével, a központosítás és kormányi teljhatalom alapját veti meg.

A népképviselő élvőlök folyik, miként az alkotandó törvényhatósági testület más, mint választott elemekből nem állhat; — a törvényhatósági bizottság azon része, mely bár mely más mint választási czímen nyerné képviselői jogát, osztályt képezne, hogy előjogának forrását nem születés, hanem vagyoni képezze.

Elősmérjük a vagyonnak a köz és gánélet tényezői között helyet követelő természetes súlyát, s mert elősmérjük, meg vagynak győződve, miként e tényező birto-
kosai a választásokra a megillető befolyást gyakorolni s jelentőségüket érvényre emelni is fogják; — egyes, előfordulható sémelmeket miatt a jogegyenlőség élvnek tisztaságát feláldozva látni nem ohajtjuk.

És midőn a törvények hozatalára hivatott képviselőház tagjai egyedül a törvény által megszabott kellekekkel bíró választók bizalmából nyerhetik jogaikat; miért igényelne más tekintet a törvényhatósági bizottság alakítása, mely csak az alkotott törvények keretén belül mozgathat s működésében a kormány által ellenőriztetik?

Nem mellozhatjuk észrevétel nélkül a törvényjavaslat azon hiányát, miként a bizottsági tagságra adójuk folytán jogosítottakra semmi egyéni qualificatiót meg nem állapítván, oly rés hagyatott nyitva, melyen át értelmi képesség és erkölcsi jellem nélkül is a vagyonilag jogosultak bejuthatnak önkormányzat jogait gyakorló megyei testületbe.

Az önkormányzat fogalma hozza magával, miként a megye egyetemét képviselő törvényhatósági bizottság mindazon, a köz-
igazgatás körébe eső ügyeket intézze, melyeket törvény, vagy saját szabályrendelettel valamely tisztviselőjéhez nem utal, — s intézze oly függetlenséggel, melyet az országos kormány csak az állam vagy egyeseknek okozható sérelem esetében indokolt beavatkozása korlátozhat.

A törvényjavaslat, midőn a megye lehetőlegvőbb határozatai végrehajthatásá-
t — 3. §. — miniszteri jóváhagyástól föltételezi, a nélkül, hogy megjelölne azon eseteket, melyekben a jóváhagyás meg nem tagadható; az önkormányzat lényeges működését igénylő kormány-
rendeletek végrehajtását a közgyűlés köréből elvonva, az ingadozó állásba helyezett alispán kötelemé teszi — 58. §. d) — csupán azon rendeletek elleni felirati jogot tartva fen a közgyűlésnek — 41. p. — melyeknek fenntartását s végrehajtását a miniszter, az alispánnak a rendelet törvénytelensége vagy czélserültsége s kivihetlen voltára vonatkozó előterjesztése daczára követeli, s melyek végrehajtására kötelezettek az alispán magát a miniszteri leirat után sem érzi.

A törvényjavaslat a tisztviselők szabad választását képzelitívé teszi,

midőn a kijelölési joggal korlátlanul a főispánt ruházta föl — 68. §. — ki a tisztviselőt hivatalától felfüggesztheti s helyettesítheti — 53. d) és 78. §.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A Nyiregyháza-Ungvári vasuti vállalat azon t. cz. érdekelt tagjai, kik az előmunkálati költségekhez előlegezéssel járultak, felhivatnak, hogy az általuk előlegezett összegek visszafizetése tekintetéből Domján Sámuel ideiglenes pénztárnok urnál Nyiregyházán folyó évi július hó 1-től legkésőbb ugyanazon hó 15-ig – leginkább a délutáni órákban a takarékpénztári helyiségben, jelentkezni — annyivalinkább szíveskedjenek, minthogy különben, a kitett határidő elteltével, igényeik figyelembe vehetők nem volnának. (L) 3-3

Az alapító bizottmány.

25,000

darab új és használt zsák
kölcsön és eladó

leszállított áron

a mostani aratási időnyre, különösen cséplőgépekhez ajánlatik; egyszersmint kész **PONYVÁK**

is kaphatók **kölcsön** vagy **örök áron**

bizományi raktáramban

főpiac Friedman S. ur boltjában

és saját házamnál a régi postaházzal szemben
142-ik sz. alatt.

(LVI) 3-1

Fried Jakab.

Szarvas-utcán 8. sz. a.
egy önálló 5 szoba, konyha,
kamra, pincze és istállóból
álló lakás, f. évi Szt.-Mihály
naptól fogva bére kiadó.
Eziránt bármely időben
értekezhetni ugyanott.

Özv. Hvezda Sámuelné.
(LV) 2-2

Eladó ház.

A N.-Orosi-utcán 903.
szám alatti cserépfedeli ház,
7 szoba, 2 konyha, 2 kamra,
tágas udvarral és kerttel
szabad kézből eladó.

(LIV.) 2-2

COIFFEE NEULGHERY

PEIRÉE LESLIE & COMP.

Caraparumbra Coiffe

vorks

CALICUT

Non plus ultra

COIFFEE

Ezen kitűnő kávé faj, felül mulja
mind a Cuba, mind a Java kávé, —
íze, illata, és ereje által.

(LVII) *1

Kapható Nyiregyházán

ifj. Maurer Károlynál.

Paket ½ livre = 50 kr. osztr. ért.

Paket 1 livre = 96 kr. osztr. ért.

10,000 darab

új és legjobb minőségű angol és belföldi vászonból
készített terményzsákokat

leszállított áron

ugyszintén legfinomabb gépolajat (Pugliöser Oliven-Öl)

ajánl

PAVLOVITS IMRE

NYIREGYHÁZÁN.

(XLIX) 10-4